

הפחתות מכסים

מירב קריסטל - 04.10.11 ynet

זוח של ועדת המכסים, שהמלצותיו ישולבו בהמלצות ועדת קדמי, תומך בעמדת החקלאים ומתריע "הפחתת מכסים גורפת לא תוריד מחירים לצרכן". ההמלצות: הפחתת מכס הדרגתית, בגידולים שממעטים לגדל בארץ כמו אגוזים, או במוצרים בהם המכס מהווה חסם עיקרי כמו מיצי פירות, טונה ובשרים

כמו אגוזים, תבלינים וסוגי ריבות. על הפחתת המכסים, הם כותבים, להיעשות תוך התחשבות בהסכמי סחר. כמוכן, מוצע להפחית את שיעורי המכס במוצרי חקלאות שבהם שיעורי המכס גבוהים ומהווים חסם סחר עיקרי, כגון בשר בקר טרי, פטם, כבש, נקניקים, שימורי טונה ומיצים, זאת תוך בחינת השלכות הרוחב של ההורדה, מההיבטים הבאים: שמירה על ייצור מקומי בעבור ביטחון תזונתי לאזרחי המדינה ושמירה על מדיניות סחר חוץ, תוך שיקול של מתן תמיכה במקרים נקודתיים.

הפחתת המכס על בשר בקר טרי

כדי לאפשר לענף המקומי להסתגל, מוצע להפחית את שיעור המכס בהדרגה, על פני 4 שנים.

כמוכן, תיפתח מכסה כמותית שנתית של אלף טון ללא מכס מכל העולם.

מכס על יבוא עגלים חיים - לעגל במשקל מעל 250 ק"ג - 1.15 שקל לק"ג לעגל במשקל מעל 250 ק"ג - המכס ירד ב-50% הורדת המכס מותנית בהסכם לתמיכה בעגלים למרעה בתיאום מול אגף התקציבים

בשר כבש: המכס יופחת בהדרגה על פני שנתיים: ב-2011 יופחת ל-40% וב-2012 יפחת ל-30%.

ההמלצה על בשר פטם: להפחית את המכס ב-50%

הפחתת מכסים בזבש לא תתגלגל לצרכן הסופי

"אנו בדעה כי הפחתת מכסים גורפת לא תביא להוזלה משמעותית, אם בכלל, של המחיר לצרכן הסופי. בנוסף על כך, הפחתת מכסים שלא תיקח בחשבון את הענפים שבהם המכס מהווה את ההגנה העיקרית על הייצור המקומי, קרי מוצרי חקלאות, עלולה לפגוע בענף קשות, עד כדי הכחדתו", כך נפתחות המלצות הדוח הסופי של הוועדה לבחינת מכסים.

לפי הדוח, חלק מהענפים בארץ מתאפיינים בריכוזיות גבוהה ולכן התחרות בהם נמוכה. "בתנאים כאלו", נאמר בדוח, "הפחתת מכסים,

נחת רווחה לחקלאים: ועדת המכסים, תת ועדה בתוך ועדת המזון שהוקמה על-מנת לבחון את מדיניות המכסים בישראל, הגישה לאחרונה דוח סופי לוועדות קדמי וטרסטנברג עם המלצות להורדת מכסים מדודה בלבד, בענפים בודדים. ההמלצות בנוגע לייבוא מוצרי מזון וחקלאות ישולבו בדוח הסופי של ועדת המזון, שאמור להתפרסם בקרוב. השורה התחתונה של הדוח: "ברוב המקרים, הפחתת מכסים לא תוריד מחירים לצרכן, אלא תועיל לחברות השולטות בשוק". בוועדה השתתפו נציגי רשות המסים, נציג משרד התמ"ת ושני נציגים ממשרד האוצר ובהמלצותיה יש התייחסות גם לייבוא מוצרים, התייחסות שפורסמה במסמך המלצות ועדת טרכטנברג.

ההמלצה העיקרית של הוועדה היא לא לשנות את מפת המכסים, אלא לנקוט במדיניות של הפחתת מכסים ומסי קנייה בצורה נקודתית, הדרגתית ומדודה בתחומים הפחות רגישים

כותבי הדוח מתריעים נגד הפחתה גורפת של מסי יבוא במוצרי מזון חקלאיים ומתועשים. לפי הדוח, כיוון שחלק מהענפים בארץ, כמו ענף הדבש, מתאפיינים בריכוזיות גבוהה, הורדת המכס תתגלגל כרווח לחברה השולטת בענף שתהפוך ליבואנית. הדבר אף עלול להכחיד את הייצור המקומי.

ההמלצה העיקרית של הוועדה היא לא לשנות את מפת המכסים, אלא לנקוט במדיניות של הפחתת מכסים ומסי קנייה בצורה נקודתית, הדרגתית ומדודה בתחומים הפחות רגישים. בניגוד לחששות החקלאים, הוועדה החליטה שלא להמליץ על הורדת מכסים על דבש וגידולים חקלאיים אחרים, באופן שעשוי לחסל ענפים שלמים.

כותבי הדוח מציעים להפחית בהדרגה את שיעור המכס על יבוא מוצרי חקלאות, שבהם אין גידול מקומי או שהגידול המקומי זניח,

המקומית. חיטה, שעורה ותירס מהווים כ-30% מסך היקף הייבוא במונחים כספיים. ישנו גם יבוא בשר ומוצריו בשיעור של 9% כשעיקרו בשר קפוא לצרכן הסופי. רוב ההכנסות ממכס הינם מדגה, כי בענף הדגים עוד קיימים שיעורי מכס גבוהים לטובת הגנה על הדיג המקומי וכן משום שרוב הייבוא הוא ממדינות שלישיות שאין עמן הסכמי סחר.

“הפחתת מכסים, ככל הנראה, לא תשורשר להפחתת המחיר הסופי לצרכן, אלא תישאר כרווח נוסף בידי החברות השולטות בענף - יבואנים וקמעונאים”

לפי הוועדה, קיים קשר ישיר בין תעשיית המזון והחקלאות הטרייה, לכן יש להישמר מהורדת מכסים גורפת גם במוצרים מתועשים. “תעשיית המזון היא המשכה הישיר של החקלאות ולא ניתן לנתק את ההגנה על התוצרת החקלאית הטרייה מזו המעובדת”, נאמר בדוח. “כמוכן, החלטות הנוגעות למדיניות ההגנה על תוצרת חקלאית טרייה, משפיעות באופן ישיר על רמת ההגנה על תעשיית המזון המעובד”.

מתוך דוח ועדת המכסים

הורדת מכסים חד צדדית תפגע בייצוא

בדוח נאמר כי מפת המכסים מראה ששיעור המכס על מוצרי תעשייה עומד על כ-1.06% בממוצע בלבד, ובתחום החקלאי יותר מ-80%

ככל הנראה, לא תשורשר להפחתת המחיר הסופי לצרכן, אלא תישאר כרווח נוסף בידי החברות השולטות בענף - יבואנים וקמעונאים”.

“מניתוח הייבוא מהיבט של מספר היבואנים והתפלגותם, עולה כי בענפים שונים, בעיקר בענפי המזון, הייבוא נשלט על-ידי מספר מצומצם של חברות, ולעתים חברה אחת שולטת בנתח הארי של יבוא מוצר מסוים, במקביל להיותה היצרנית המקומית הדומיננטית של אותו מוצר.

“לדוגמה, בחינת הייבוא בענף הדבש, שבו שיעור המכס הקיים מהווה חסם סחר (כ-78% שיעור מכס אפקטיבי), מראה כי רוב הייבוא נעשה במסגרת מכסות פטורות ממכס, באמצעות יבואן אחד שהוא גם היצרן הדומיננטי בשוק המקומי. משמעות הדבר היא שהפחתת מכסים בענף הדבש לא תתגלגל לצרכן הסופי. גם הפחתת מכסים בענפי התעשייה לא תביא להורדה משמעותית במחירים לצרכן, משום שנטל המכס במחיר המוצר הסופי - זניח.

“אנו בדעה כי הפחתות המכסים צריכות להיות ממוקדות בענפים ספציפיים, שייבחרו לאחר עבודת מטרה יסודית”, נאמר שם. “יהיו אלה ענפים שבהם אין ריכוזיות, כך שלהפחתת המכס תהיה השפעה על המחיר לצרכן, ייעול הענף ותגבור כושר התחרותיות בו וזאת תוך בחינת כלל ההשלכות על ענפי המשק השונים. עם זאת, בענפים שבהם קיימת ריכוזיות צריך לבחון כלים רגולטיביים שונים כדי לאפשר כניסת מתחרים נוספים לענף”.

כרגע, רוב הייבוא לארץ מורכב מדגנים וזרעים לצרכי התעשייה

האתר הוקם ע"י,
ש.י.א.
בע"מ
052-3835273/4

הקמת רפתות

איכות ללא פשרות

ש.י.א בע"מ מתמחה:

בהקמת רפתות
בהקמת מבני תעשייה
סככות ומבנים למערכות סולאריות
כל עבודות הבטון

ותק של 15 שנים

בין לקוחותינו: עשרות קיבוצים
ומשקים משפחתיים

אחסנה, בניה ושיווק תוצרת חקלאית בע"מ

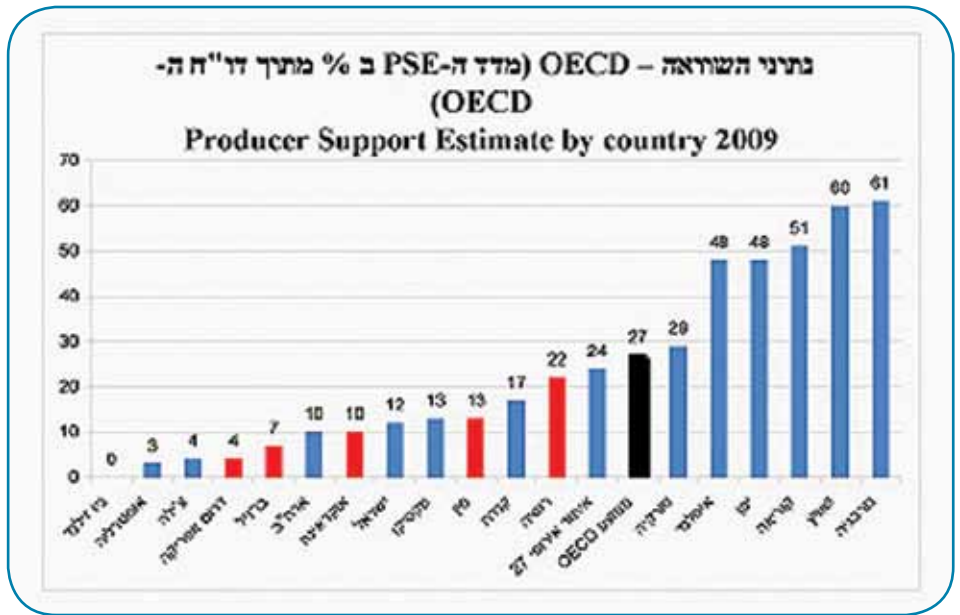
טלפון 08-8556212, פקס 08-8640313, אבי 052-3835273, שלמה 052-3835274

מייל darvishc@012.net.il

ש.י.א.

לשקם. "שיקולים לשימור החקלאות אינם בהכרח כלכליים גרידא", נאמר שם. "אם מדובר היה בזווית הצרה של שיקולים כלכליים גרידא, רוב החקלאות בארץ הייתה נידונה לכליה משום השטח המצומצם והעלות הגבוהה".

ואכן, לחקלאות פעילה וענפה יש משמעויות לאומיות רבות: חקלאות מקומית מהווה "ביטחון מזון" למדינה בשעת פגיעה בגידולים בעולם, עליית מחירים עולמית או מלחמה שתגרום לבידוד. כל מדינה שואפת לביטחון תזונתי בעת צרה. בזכות החקלאות המקומית המדינה מצליחה ליישב אזורי ספר ופריפריה. חקלאות מקומית גם מסייעת בשמירה על שטחים פתוחים וריאות ירוקות.

המוצרים מיובאים בשיעורי מכס של פחות מ-20%, כשלוקחים בחשבון הסכמי סחר בי-לטרליים.

החשש הוא שתיווצר תלות מוחלטת בייבוא שמקורותיו אינם מובטחים. לדוגמה אפשר לתת הפסקה אפשרית של יבוא ממצרים ומטורקיה בשל מתיחות בין המדינות, או את העלייה שאירעה במחיר אבקות החלב בעולם ב-2008-2009, שאילולא משק החלב המקומי, הייתה גוררת עליות מחירים חדות במוצרי החלב הבסיסיים.

"שיעורי המכס הקיימים היום במוצרי תעשייה מהווים הגנה מינימלית בלבד על התעשיות המקומיות, ולרוב אינם מהווים חסמי סחר בייבוא", נכתב. "במקביל, שיעורי המכס הקיימים היום בענפי החקלאות השונים, מהווים את ההגנה העיקרית על התוצרת המקומית מפני יבוא מתחרה. והפחתת מכסים בענפים אלו תפגע בחקלאות המקומית".

עקב כך, נטען בדוח, שימור החקלאות זו מדיניות מובהקת של כל המדינות המפותחות, גם כאשר לעתים אין בכך היגיון כלכלי טהור. הדבר נעשה באמצעות תמיכות מובהקות בייצור החקלאי ובסבסוד הייצוא, שימוש במכסי הגנה גלויים, מנגנון היטלים המופעל במקרים שבהם מחיר הייבוא יורד מתחת לרמת סף שנקבעה (מחירי מינימום או מחירי כניסה), או באמצעות חסמי סחר שאינם מכס (NTB) - למשל, מיני סטנדרטים בריאותיים ובריאותיים שמדינות קובעות למוצרים, במטרה למנוע יבוא במחיר נמוך ממדינות מתפתחות.

כותבי הדוח מזכירים כי ביטול או הורדת מכסים חד צדדית, יכולה לפגוע ביכולות של מדינת ישראל לנהל מ"מ על חתימת הסכמי סחר חופשי באופן אפקטיבי לתועלת התעשייה והחקלאות הישראלית - פגיעה בכושר התחרותיות של הייצואנים הישראליים בשווקים זרים. אם יורדו מכסים, מדינות לא ימהרו לחתום עם ישראל על הסכמי סחר, כיוון שהשוק הישראלי יהיה כבר פתוח בשיעורי מכס נמוכים לתוצרתן, ולכן לא יראו צורך לשלם בעבור זכות זו בפתחת שערין בפני תוצרת ישראלית. בהודו ובקוריאה למשל יש שיעורי מכס גבוהים, לכן ישראל חייבת מכס משלה כדי להגיע עמן להסכמים.

מתוך הדוח

תמיכה ביצרנים מקומיים? מתחת למוצע ה-OECD

בשנים האחרונות, יש בישראל מגמה של ירידת התמיכה הממשלתית בייצור הישראלי. בהשוואה למדינות נבחרות, מידת התמיכה ביצרנים וההגנה על הייצור המקומי בישראל, כפי שנמדדה בין 1995 ל-2009, היא מתחת למוצע במדינות החברות ה-OECD העומד על 23%, ומתחת למוצע המדינות החברות באיחוד האירופי העומד על 27%. שיעור התמיכה ביצרנים בישראל גבוה משיעור התמיכה בארה"ב העומד על 10%, אך נמוך בהרבה משיעור התמיכה ביצרנים ביפן, בקוריאה, ובמדינות החברות באיגוד הסחר החופשי האירופי (EFTA) (איסלנד, שוויץ ונורווגיה). ■

מכאן שהמשך מדיניות הפחתת מכסים גורפת, כפי שישראל הנהיגה ומבקשת להמשיך להנהיג, אינו עומד במבחן עלות-תועלת. לא רק שהשפעת מדיניות זו על המחיר לצרכן זניחה, אלא שהיא מביאה לאובדן הכנסות ממסים, ועלולה לגרום לנזקים לייצוא ולצרכן בטווח ארוך. "מבחינת השימוש היעיל בכספי הציבור, מן הראוי לא לוותר על הכנסות אלו, אלא להשקיען בתחומים שמתגלגלים לציבור בצורה ממוקדת", נכתב.

אם נסתמך על יבוא, מה יקרה בעת מלחמה?

העלאת מכסים בחקלאות לא רק שעשויה שלא להוריד את המחירים, אלא אף תהרוג ענפים בחקלאות וענף שגווע, קשה עד בלתי אפשרי

אייל גבאי - מנכ"ל משרד ראש הממשלה בעת משבר החלב

הוועדה להגברת התחרותיות במשק, שצפויה להגיש את מסקנותיה בקרוב, אך הוא כבר לא יהיה חתום על המלצותיה. כעת הוא מוביל את צוות הדיור בוועדת טרכטנברג, שקמה בעקבות תנועת המחאה.

מה אתה חושב על המחאה?

"שורשי המחאה נטועים במקום נכון, במקום שבאמת כואב. עליית מחירי הדיור משפיעה על עשרות אלפי משקי בית, ובמקביל עלות המחיה גדלה והולכת, ומכבידה. אני לא משייך את זה לממשלה זו או אחרת. התהליכים הכלכליים הם ארוכי שנים".

בכל זאת, יש ממשלות שעשו ויש שלא

"היו ממשלות שעשו דברים חשובים מאוד, כמו התייעלות וחיפה לייבוא, שהוזילו את עלות המחיה. בענפים שהייתה בהם חיפה לייבוא, רואים ירידה מתמשכת במחירים. במקומות שבהם אין

עלות המחיה מטורפת יש לפקח על המחירים

סטלה קורין ליבר מראיינת את אייל גבאי - גלובס, 10.9.2011

אייל גבאי, מנכ"ל משרד ה"מ הפורש, יורה לכל הכוונים בריאיון ל"גלובס" ■ תוקף את החקלאים: "הגיע הזמן להציג את המחיר האמתי של הסובסידיה; האזרח לא יודע כמה הוא משלם ולמי" ■ מזהיר ממדינה סוציאליסטית: "לא יראו אותנו ממטר, נקבל שירות גרוע" - קטעים מריאיון שקיימה סטלה קורין עם גבאי

2 טקס צנוע נפרדו השבוע ראש הממשלה, בנימין נתניהו, ואנשי משרדו מאייל גבאי, המנכ"ל בשנתיים וחצי האחרונות. בריאיון פרידה הוא מרשה לעצמו לשחרר אמירות שעד היום התאפק מלומר, יש לו מילים קשות על עוצמתו הפוליטית של הלובי החקלאי, שגם לו יש יד ב"עלות החיים המטורפת"; הוא מזהיר מהסכנות הטמונות ב"מונח המכובס סוציאל-דמוקרטיה". גבאי עמד במשך חודשים ארוכים, לצד מנכ"ל משרד האוצר, בראש

תכנון. ניהול ופיקוח
בהקמת רפתות בארץ ובחו"ל

אגרופולן בע"מ
מהנדס אבנר הורביץ
באר טוביה 83815
טל: 08-8602272
www.agroplan-il.com

מ"ע
AgroPlan אגרופולן

התמחות בתכנון מבנים חקלאיים

תחרות - הצרכן הישראלי משלם את המחיר הגבוה. להגבלות על התחרות בארץ פנים רבות. מספר מתחרים מועט, חסמים לייבוא בדמות תקינה ומכסים".

ואחרי טרכטנברג?

"אחרי זה יבוא מבחנה הגדול, הענק, של המערכת הפוליטית: לא להיכנע לקבוצות האינטרסים שישתמשו במילים גבוהות כמו 'תעשייה ישראלית', 'צירת מקומות עבודה', 'צאיאה מהארץ', שהתוצאה שלהן היא שהצרכן הישראלי ימשיך לשלם מחירים גבוהים".

נשמעות טענות כבדות נגד מדיניות הפרטה, ואתה נחשבת המפריט הלאומי האולטימטיבי. אתה עדיין מגן על המדיניות הזאת?

"צריך להפריד בין הפרטה של חברות עסקיות - דבר שנמצא בקונצנזוס רחב - לבין דיון על הפרטת שירותים חברתיים. אני לא חושב שמישהו חושב שאל על צריכה להיות בבעלות המדינה. הוויכוח מתמקד בשאלה אם מדינה צריכה לספק במישרין חינוך, בריאות ורווחה. אני חושב שיש מקומות רבים שבהם ניתן לספק את השירותים באמצעות המגזר הפרטי, ובתנאי שיש פיקוח ממשלתי אפקטיבי. יש מקומות שזה בלתי אפשרי, למשל בית כלא פרטי".

הגבולות של טרכטנברג

גבאי, היושב בוועדת טרכטנברג, מודע לציפיות הגבוהות ממנה, והוא עצמו מודה שהמלצותיה יכולות להביא לשינוי מהותי בחינוך. אנחנו יכולים להסתכל אחרוניית על חשיפת המשק בשנות ה-90 לייבוא ולראות איך זה שינה את חיי האזרחים. כך אני מקווה שיהיה בטרטנברג".

המחיר האמיתי של החקלאות

כמי שמרכז את צוות הדיון בוועדת טרכטנברג, גבאי סבור שלא חייבים לרוץ ישר לפתרון הבנייה בשטחים הפתוחים, המצריך פתרון לבעיית החקלאים והקרקע החקלאית. "אני לא נחשבת בקדנציה הזאת יקיר הירוקים", הוא אומר, "אבל אני לא חושב שכל הזמן צריך לרוץ לקרקע הפתוחה. יש הרבה דברים אחרים שצריך לעשות, כמו ציפוף מרכזי הערים, פינוי בינוי ואחרים".

אבל אומרים שיישוב הגליל והנגב הוא משימה לאומית, לא?

"אני לא מאמין בחינוך מחדש של האזרחים. אנשים יעברו לנגב ולגליל כי הם ירצו וכי זה ישתלם להם, וצריך שישתלם להם. צריך לתת מגוון של פתרונות בכל רחבי הארץ, והמחיר ישקף את הפער ברצונות. כאן צמוד קרקע, שם מגדל. יבחר כל אחד את מה שהוא רוצה".

זה טוב ויפה, רק שהממשלות כל הזמן דוחות את פתרון הקרקע החקלאית. מדובר בכניעה מתמשכת ללובי החקלאי, דבר שהתפרץ עכשיו נוכח המחירים הלא סבירים, אפילו מושחתים, של המזון,

החלב, הביצים והירקות.

"הבעיה קריטית ורחבה בהרבה. נדמה לנו שהלובי החקלאי רק דוחף לזה שלא תהיה לו תחרות מחו"ל, אבל האמת היא שמדובר בהרבה יותר. הוא גם מקבל קרקע במחיר מסובסד או מוזל להחכרה עונתית מעבר למשבצת, הוא גם מקבל מים במחיר מיוחד, הוא מקבל עובדים זרים, שזו פגיעה ברקמה החברתית בישראל, ואנחנו משלמים מחיר כבד. בסופו של דבר המדינה מעמידה לטובת הלובי החקלאי אמצעי ייצור יוצאי דופן, וכל זה באצטלה הקדושה של הרומנטיקה הקיבוצניקית והמושבניקית מפעם.

"תמיד יראו לך את החקלאי על גדר הצפון שמעבד את הקרקע ושומר עליה, ויגידו שבשעת חירום לא יהיה אוכל. אני אומר שהגיע הזמן להציג את המחיר האמיתי. שנדע. את רוב הסובסידיה אנחנו מסתירים במחיר של אמצעי הייצור שאנחנו מעמידים לרשותם בחצי חניס, וגם, כדי שחש וחלילה לא תהיה תחרות מחו"ל, אנחנו מטילים מכסים בגובה מאות אחוזים על המוצרים. את כל הכסף הזה משלם בסוף האזרח הישראלי".

שכלל לא יודע על מה ולמה

"הוא לא יודע כמה הוא משלם ולמי הוא משלם. אני גם רואה שבהפגנות משבר הקוטג' הידוע, מחבקים באהבה את החלוצים הציונים. זה מצחיק. אני אמרתי גם בממשלה וגם בוועדה: בואו נשים את המחיר. נעשה את זה שקוף. נראה כמה עולה לנו באמת להחזיק את החקלאות, כולל הכול. אם היו רוצים, אפשר היה לחשב הכול: כמה עולה לנו החלב לשעת חירום, כמה עולה לנו בצל לשעת חירום, כמה עולה הקרקע, כמה המים, העובדים הזרים. הלובי אומר שזה לא עולה, ובכלל צריכים להגיד לחקלאים תודה שהם מחזיקים את האדמה עבורנו, אחרת היו משתלטים עליה. לי יש תפיסות אחרות, אבל קודם כול אני רוצה לדעת את האמת".

נו, ו...?

"גיליתי שבכל מפלגה יש חלונות ללובי החקלאי, שהוא מאוד מאוד חזק, שאסור לגעת בו. אני אומר שיש הרבה מאוד מהלכים שצריך לעשות להקלת נטל החיים פה, אבל תמיד כשאני לוקח את הדיון למקומות האלה, כולם מחזירים אותי למחלבות ולרשתות השיווק. אכן, חייבים לטפל ברשתות ובמחלבות - יש רק שתי רשתות שיווק גדולות ורק שלוש מחלבות, שתיים גדולות ואחת קטנה, אלה מונופולים קשים וצריך לטפל בהם..."

באמצעות פיקוח על המחירים?

"פיקוח בצורה כזאת או אחרת, ודאי. קודם כול על המוצרים הבסיסיים, ואם אין ברירה אז גם פיקוח על הרווחיות, אבל צריך גם לטפל בלובי החקלאי. כולם אינטרסנטים. בכלום צריך לטפל".

ומטפלים?

"בשביל זה קמה ועדת טרכטנברג". ■